

Παρεμβατική γονιμοποίηση: η εμπειρία της Πορτογαλίας

/ [Πεμπουσσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το 2006 επιχείρησε ειδική νομοθετική ρύθμιση για την παρεμβατική γονιμοποίηση και η Πορτογαλία με το νόμο 32/14-7-2006, ο οποίος ισχύει για την τεχνητή σπερματέγχυση, την εξωσωματική γονιμοποίηση, τη μικρογονιμοποίηση, τη μεταφορά γαμετών, ζυγωτών ή εμβρύων, την

προεμφυτευτική διάγνωση και άλλες εργαστηριακές τεχνικές για το χειρισμό γαμετών ή εμβρύων.

Οι τεχνικές αυτές σύμφωνα με τα οριζόμενα από τον εν λόγω νόμο μπορούν να εφαρμόζονται με τρόπο που εκφράζει σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια στα εξουσιοδοτημένα από τον Υπουργό Υγείας δημόσια ή ιδιωτικά κέντρα μόνο σε άτομα τουλάχιστον 18 ετών άνευ ψυχικής διαταραχής, παντρεμένα ή διαβιούντα για τουλάχιστον δύο χρόνια σε συνθήκες παρόμοιες μ' εκείνες του γάμου, ως εναλλακτική μέθοδος αναπαραγωγής, εφόσον υπάρχει διάγνωση υπογονιμότητας, κίνδυνος μετάδοσης γενετικών ή μολυσματικών ασθενειών ή για ενδεχόμενη θεραπεία σοβαρής ασθένειας. Για την εφαρμογή τους απαιτείται η πρόταση του γιατρού για την πιο κατάλληλη από αυτές, όταν άλλες θεραπείες δεν ήταν επιτυχείς, δεν προσφέρουν προοπτικές επιτυχίας ή δεν είναι ιατρικά κατάλληλες, η έγγραφη ενημέρωση των ενδιαφερομένων για όλα τα γνωστά οφέλη και τους κινδύνους που προκύπτουν από την εφαρμογή τους, τις ηθικές, κοινωνικές, νομικές επιπτώσεις και η ρητή έγγραφη κι ανακλητή κατά την πρώιμη θεραπευτική διαδικασία συγκατάθεση του ζεύγους στο γιατρό. Προβλέπεται δε η δημιουργία τόσων εμβρύων όσων κρίνονται απαραίτητα για την επιτυχία της διαδικασίας σύμφωνα με την ορθή κλινική πρακτική, τις αρχές της εν επί γνώση συναίνεσης, την κλινική κατάσταση, τη γενική ένδειξη για την πρόληψη πολύδυμης κύησης.

Επίσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις διατάξεις του νόμου επιτρέπεται:

1. η κατάψυξη βιώσιμων και κατάλληλων για μεταφορά εμβρύων με ταυτόχρονη υποχρέωση του ζεύγους για χρήση μέσα σε τρία χρόνια και δυνατότητα δωρεάς σε ζεύγος με ιατρικά αποδεδειγμένη στειρότητα ή στην επιστημονική έρευνα μετά την πάροδο του διαστήματος αυτού,
2. η προεμφυτευτική διάγνωση για προσδιορισμό εμβρύων χωρίς σοβαρή ανωμαλία, για έλεγχο φυλοσύνδετης γενετικής ασθένειας ή ανευπλοείδίας, για ανίχνευση αντιγόνου ανθρώπινων λευκοκυττάρων συμβατού για τη θεραπεία σοβαρής ασθένειας,
3. η δωρεά γαμετών ή εμβρύων από ανώνυμους δότες, των οποίων η ταυτότητα αποκαλύπτεται μόνο για σοβαρούς λόγους κατόπιν δικαστικής άδειας κι απαλλαγμένους από γονεϊκή ιδιότητα, δικαιώματα και υποχρεώσεις στο παιδί για τη χρήση τους σε περιπτώσεις που κρίνεται ιατρικά αναποτελεσματική κάθε ομόλογη τεχνική και όταν υπάρχουν συνθήκες που εγγυώνται τη διασφάλιση της ποιότητάς τους,
4. η χρήση πλεοναζόντων κρυοδιατηρημένων ή ακατάλληλων για μεταφορά εμβρύων στην επιστημονική έρευνα, όταν στοχεύει στην πρόληψη, διάγνωση, θεραπεία ασθενειών ή λογικά αναμένονται οφέλη για την ανθρωπότητα,

5. η παρένθετη μητρότητα άνευ επαχθούς σύμβασης και με καθορισμό της μητρότητας από τη γέννηση,
6. η κατόπιν προϋπάρχουσας συγκατάθεσης μεταθανάτια γονιμοποίηση με σπέρμα ή ωάρια του/της συζύγου ή συντρόφου, που συλλέγονται λόγω βάσιμου φόβου μελλοντικής στειρότητας.

Αντιθέτως, απαγορεύεται από τις διατάξεις του νόμου:

1. η δημιουργία εμβρύων αποκλειστικά για την επιστημονική έρευνα,
2. οι τεχνικές για βελτίωση μη ιατρικών χαρακτηριστικών του αγέννητου παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής φύλου χωρίς να υπάρχει κίνδυνος μετάδοσης κληρονομικής φυλοσύνδετης ασθένειας,
3. η αναπαραγωγική κλωνοποίηση για δημιουργία γενετικά πανομοιότυπων ανθρώπων και η δημιουργία χιμαιρών και υβριδίων,
4. η αγορά ή πώληση σπέρματος, ωαρίων, εμβρύων ή υλικών, που προκύπτουν από την εφαρμογή μιας τεχνικής,
5. η προώθηση με κάθε μέσο της παρένθετης μητρότητας.
6. Κι εκτός αυτών παρέχεται από το νόμο στους επαγγελματίες υγείας η δυνατότητα να αρνηθούν λόγω αντίρρησης συνείδησης την επίβλεψη ή συνεργασία σε οποιαδήποτε αναπαραγωγική τεχνική, καθορίζονται ποινές για παραβάσεις των διατάξεών του και ιδρύεται Εθνικό Συμβούλιο για την Ι.Υ.Α. αρμόδιο κυρίως ν' αποφασίζει για ηθικά, κοινωνικά, νομικά θέματα της παρεμβατικής γονιμοποίησης στην Πορτογαλία[1].

[1] Lei n. 32/2006 de 26 de Julho procriacao medicamente assistida, διαδικτυακός τόπος: http://www.fd.unl.pt/docentes_docs/ma/tpb_MA_4022.pdf (ανάκτηση 15-07-2013)

Παρατήρηση: Συνεχίζουμε την παρουσίαση σε σειρά άρθρων της μελέτης σχετικά με την Παρεμβατική Γονιμοποίηση της καθηγήτριας Μ.Ε. και θεολόγου, Χαρίκλειας Φωτοπούλου. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου το οποίο κατατέθηκε στο ΕΑΠ ως μεταπτυχιακή – διπλωματική εργασία με επιβλέποντες τους κ. Ν. Κόϊο και Ντ. Αθανασοπούλου